

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1880.

12. szám.

Márczius 18.

A nagybőjti szónoklat.

A husvéti szent ünnepeket megelőző negyvennap böjt alatt ősrégi keresztény szokás szerént hetenkint — a helyi viszonyokhoz képest pénteken, szombaton vagy vasárnap egy szónoklatot tart az egyház a plébánia- és székesegyházakban, mely tárgyát Üdvözítőnk kinszenvedése történetéből meríti. Az ily nagybőjti szónoklatokat Francia- Német- és Olaszországban az illető egyházmegyék legjelesebb pappjai tartják. És nem ok nélkül; mert egyrészt a nagybőjti időszak rendeltetésénél fogva a kegyelem forrásainak kellő fogadására van hivatva előkészíteni szívünket; más részről pedig alkalom nyílik ez összefüggő szónoklati cyclusban, behatóbban fejtegetni az isteni Megváltó tanainak hitvilágánál a társadalmi nehéz problémákat. Még a rationalismus felé hajló tudákos rideg fej is, mely lelkéről rég lepattogtatta a hit zománczát, szívesen hallgatja meg a nagybőjti szónoklatokat, kivált ha conferentia alakjában, szabályszerű szónoki beszéd mesterkéeltségre valló kötelekeitől menten adatnak azok elő. Nem egy megtérés, nem egy jobb irányra való terelés lön már gyümölese a nagybőjti szónokok áldásos működésének!

Azonban igen csalatkoznánk, ha azt hinnők, hogy a közepszerűsége fölül nem emelkedő mesterek megteszik a kellő, üdvös hatást beszédeikkel. Éppen nem. A katolikus hívők már eleve bizonyos kívánalmakat fűznek a nagybőjti szónokokhoz s megvárják, hogy várakozásuknak megfeleljen. Az első és legfőbbnek látszó az, hogy valamint az u. n. bucsú-beszédeket — a templom védszentjének ünnepén — a nagybőjtiek is lehetőleg idegen szónok tartsa. Még ha bármennyire szónok is a plébános — ha kellő tapasztalattal hasonló tapintatot szerzett már magának — a legszívesebben hajol meg a hívők e kívánalma előtt, mert ő és nem

más fogja tapasztalni a nagybőjti szentbeszéd hozta lelki gyümölcsöket is. A nagybőjt az isteni kegyelem idője, épugy mint az advent. Mindkét időszakban sokszor egyetlen jól talált szó, mely a mennyei tanok igazságát lelket ragadón tükrözi vissza, elégséges a Saulból Pált alkotni! Ez az oka, hogy azon jézus-társasági atyák, kik egyházi szónoklattal foglalkoznak, semmi fáradságtól sem riadnak vissza különösen a nagybőjti szent beszédek tartásában. A valóban «tempus acceptabile»-t fölhasználni törekcszenek. Fővárosunkba majd P. Weninger, majd P. Hummer és más jelesek hívatnak meg a nagybőjti sz. beszédek cyclusának tartására. Hány sajtó sebeire irt talált hívő áldása és háladó imája kíséri e szónokokot üdvös működésök közepett!

Mi távol a nemzetiségi kérdés meddő vitapontjainak fessegetésétől, nem találunk, de sőt nem is találhatunk — mint néhány lap a dologban keresni törekcszik — germanizálást, midőn Isten igéjét a magyarországi, de nem-magyarajku polgár az általa értett nyelven hirdetni hallja. Régi dolog, hogy a test és lélek egyaránt megkivánják eledelöket. Az ellen még senki sem akadt fölszólaló — ha szabad e hasonlattal élnünk — ha külföldről esemegéket importálnak s nem vádolják a fogyasztókat germanisatióval, vagy angolositással: csodák csodája, hogy e gondolatra ébrednek, midőn lelki táplálékról van szó, mely a katholicitásra hivatott egyházban — ubi nec judaeus, nec graecus datur — osztatik a szellemi éhezőknek és szomjuhozóknak. A felszólalók nem akkor követnek el hazafias tettet, midőn szükkeblü jajaikkal és kifakadásaikkal a levegőt verdesik: hanem akkor, ha a nemzet testéhez tartozó idegen ajku elemek magyarosításához fognak nem szóval, de tényleges buzgósággal. De ezt nem lehet a templomokban kezdeni, hanem az iskolában. A szent-

egyházakat — jaj volna akkor a hitéletnek! — a ki csak a nyelvtanulás czéljából látogatja, telt fejjel jöhet ugyan ki, de szive üres marad. A templom nem nyelv-, de erkölcsnemesítő iskola. A hitszónok nem nyelv- mester, de az Isten kinyilatkoztatta igazságok hirdetője. A templomban az ész művelése nem czél: az ész csak eszköz, melylyel szívünk belső titkait kipuhatólva, lelki ügyeinket kellőleg rendezhetjük.

Midőn ezeket elmondjuk, lehetlen tartózkodnunk meggyőződésünk nyilvánításától. A mint szivesen látjuk németajku fővárosi polgártársaink lelki épülésére az üdvükön fáradozó hitszónokokat; époly fájdalmasan esik nekünk magyaroknak, itt az ország fővárosában nélkülöznünk oly nagybőjti szónoklatokat, melyek amazokhoz volnának foghatók. Nem akarunk levonni a helybeli lelkészkedő papság derék tagjainak elismert érdemeiből akkor, midőn e nézetünknek kifejezést adunk. Ők megteszik a magukét, de ennél még több is történhetik. Tudjuk jól, hogy a sz. István királyunk napján tartatni szokott szent beszéd mily hullámozó tömeget gyűjt föl évenként a várba! A nagybőjti magyar szent beszédek cyclusa alatt jobbára kongani szoktak a templomok. Vajjon miért?

A fönnebb elmondott okoknál fogva a hívők nem csak jó, de kiváló, kitünő szónokot várnak — a kegyelem ezen idejében méltán — de mind hiába. Szokott arcokat és hangot találunk a szószékeken. Pedig meggyőződésünk, hogy a főpásztori meghívást még a legtávolabbi megyékből is örömet, kitüntetéskép fogadná a reá érdemes. Nagy lendületet adna hitéletünknek az egyházi szónoklatok tartására való gondos tekintet, melyből egyuttal szónoklati irodalmunk virágzásra kelését is remélhetnők. Ma — fájdalom — e teret vajmi keveset foglaljuk el, pedig a Pázmányok elődeink voltak! Vajjon ki ismerne ma reánk? **Emér.**

Betegágyon.

Betekintett szük lakomba
A mosolygó alkony,
Tán azért, hogy bánatomban
Engem vigasztaljon?

Rávetett egy piros sugárt
Halavány arcomra,
Mintha hűnyő életemnek
Végső fénye volna.

Még alig hogy rám derült az
Ifjuság tavasza;
Éltem gyöngye virágszálát
Már az ősz hervasztja.

Életem mosolygó delét
Csak messziről néztem,
Már is a bús alkony árnya
Fenyeget sötétben.

No de menj el, nap sugára!
Boruljon rám éjjel;
Számoltam már az örömmel
S földi reménységgel.

A betegség fagyos dere
Hervaszsa virágom!
Megnyugvással fekszem itt a
Kemény betegágyon.

Ah keményebb volt Megváltóm
Kínos keresztfája,
Mégis milyen szent örömmel
Feküdt értem rája!

Homlokát is virág helyett
Tövis borította.
Ellen gúnyja sérté, midőn
Fejét lehajtottta.

Örömvirág, reményvirág,
Hagyjatok el engem!
Rózsák helyett tövisen is
Megnyugvással fekszem.

Jó Megváltóm! hagyjon el bár
Mindem, a mi földi.
Ha rád nézek, lelkem egy szebb
Reménység eltölti.

Tavaszatot váltsa fel tél,
Boruljon rám éjjel:
Szebb tavaszt, szebb hajnalt deritsz
Rám te égi fényvel!

(1859.)

Szulik József.

A szakácasság titka.

— Humoreszk. —

Lilla Bódogtól.

(Vége.)

III.

1686. május 24-ikén délutáni két óra tájban, tehát a napnak azon szakában, midőn a forgalom úgy szólván szünetel, Rassignol atya a vendéglő ajtaja előtt egy kövér pulyka koppasztásával volt elfoglalva. Az ilyes munka reá nézve mindig a legkellemesebb időöltés volt, mert mint már említettük, azon emberek közé tartozott, kik a főzést művészi szempontból tekintették. Nagyszerű konyhászati elmélkedésekbe s álmódosításokba volt tehát elmerülve, midőn gyors lódobogást és kocsi-zörgést hallott, mely Páris felől jött. Azonnal arra nézett s egy csinos, két pej ló által vont, erősen porlepett könnyű hintót vett észre, mely néhány percz múlva a vendéglő elé ért s ott megállott.

Az öreg vendéglős a pulykát hirtelen egy szöggre akasztva levett sapkával szolgálatkészen a hintóhoz tipegett.

A hintóból maestro Lully és a fiatal hegedős Hipolyt Moreau szálltak ki.

«Hé! vendéglős ur, kiálta jókedvűen a zeneszerző, hol van a koppasztott pulyka, melyet megrendeltem?»

«Ott lógg, igazgató ur, mondá Rossignol, a koppasztott pulykára mutatva. Méltóztassék kegyesen parancsolni, hogyan készítem el.»

«Meglesz, vendéglős ur. Adjon nekünk egy szobát, hol egyedül lehetünk. Igen fontos ügyről kell önnel beszélmem.»

Az öreg koreszmáros némi meglepetéssel nézte a két zenészt. Hippolyt Moreau megjelenésének nyilván kapcsolatban kellett lennie a megrendelt pulykával, ezt már belátta. A két vendéget egy szép szobába vezette, azután várakozásteljesen megállott előttök.

«Rossignol apó, szólta Lully sok humorral, ön tudja, hogy én inyencz vagyok a nagy Vatel gastronomia iskolájából, kit szerencsés voltam egykor legbizalmas barátomnak nevezhetni. Az ön vendéglőjét gyakran megtiszteltem azzal, hogy erre jövet betértem önhöz étkezni. Ezentul az nem fog megtörténhetni.»

«Miért nem?» mormogá a vendéglős.

«Két okból.»

«Lehetek-e oly vakmerő, kérni igazgató urat, hogy méltóztatnék nekem megmondani, mi az a két ok, melynél fogva kegyét elvesztettem?»

«Először, mert ön gyalázta a nemes zeneművészetet. Ön az én fiatal barátom, Moreau előtt hegedükarcolásról, nyomorult foglalkozásról, éhenkórász zenekarról beszélt s ezáltal a szent művészetet durván megsértette...»

«Megvallom... hogy némileg... különös körülmény által indítatva...»

«Annyival inkább szégyelnie kellene magát, hogy a fönséges zeneművészetet gyalázta, minthogy ön saját művészetét, a szép szakácművészetet sem érti. Csak a nyulragout-t tudja ön nem rosszul kiszíteni, különben pedig semmit sem ért a szakácsság tudományához...»

«Nagyon kemény szavak, miket ön mond igazgató ur, oly ember irányában, ki egész életében azon fáradozott, hogy...»

«Kemény szavak, de igazak, Rossignol ur. Ezentul nem lehet többé önnél étkezni; nem sok idő fog beletelni, s az urak a királyi udvartól nem fogják önt többé fölkeresni. Egy koppasztott pulykát rendeltem meg önnél, de magam akarom szarvasgombával elkészíteni és megsütni, miután ön nem ért hozzá...»

«Oh, igazgató ur, ön megöl engem kegyetlen kicsinylésével! Hogyan? én, a ki teljes életemben oda törekedtem, hogy a nagy Vatel nyomdokaiba lépjek...»

«Épen ez az! Hogyan meri ön magát egyszerre említeni a minden idők legnagyobb szakácsával? Vatel érzelmeteljes volt, ön érzéketlen. Vatel szerette a zenét, ön megveti azt. Nem érzi ön, hogy ebben rejlik a baj?»

«Igazgató ur, elismerem hibámat!» Sohajtott föl Rossignol, a zeneszerző logikai bizonyítása által lesujtva és rendkívül zavarba hozva.

«Ha tehát ön vendéglőjét a Vatel szakácművészetének magaslatára akarja emelni, folytatá nyomatékosan Lully, kövesse tanácsomat. Szövetkezzék egy tehetséges fiatal emberrel, ki a nagy Vatel konyhatitkainak birtokában van, a ki még az ön által bámult pulykás szarvasgomba-titkot is ismeri...»

«Ejh, hisz ez az én legfőbb kívánságom! Es ki ez a jeles fiatal ember?»

«Az én utitársam, kit ön itt lát, Hippolyt Moreau.»

«De hiszen Moreau ur csak pár nap előtt mondá nekem, hogy a szakácművészetből nem ért semmit, hogy hegedűjéhez híu akar maradni...»

«A dolog más fordulatot vett. Az én kedves Vatel barátom halála után én örököltem az ő összes konyhareceptjeit s azokat fiatal barátomnak ajándékoztam, ki ez által — ön bizonyára be fogja látni, — azon helyzetbe jutott, hogy valamennyi szakácművész elől elnyerje a pályakoszorút. Ő megkérte az ön Louison leányának kezét, ön azonban kegyetlenül és gunyosan elutasította őt. Belátja ön most, hogy mily borzasztóan ostoba hibát követett el?»

«Ha sejtettem volna ezt, akkor persze...»

«Akkor másképp történt volna, nemde? No, még nem késő! Bebizonyítandók önnek, hogy csakugyan birtokában vagyunk Vatel nagybecsű papírjainak, az ön és a Moreau segélyével azonnal elkészítem szarvasgombával a pulykát és megsütöm; ön meg fog ekként győződhetni, hogy a drága titok nem veszett el. Azután megüljük Louison lányának kézfogóját Hippolyt Moreauval, ki jövőre is zenekaromnak első hegedűse lesz, de állandóan önnél fog lakni. Innen egy óra alatt mindig könnyen Párisban vagy Veraillesban lehet. Üzlettársa lesz önnek a vendéglői üzletben s tőkepénzül magával hozza a fontos konyharecepteket, miáltal ön a vidék összes vendéglőseit, sőt még az udvari szakácsokat is tul fogja szárnyalni. Nos, mit mond ön hozzá?»

«Az indítvány nem rossz» felele az elámult vendéglős. Ha minden valóban úgy van...»

«Menjünk a konyhába, kiálta Lully, és süssük meg a pulykát! Egy óra mulva teljesen meg lesz ön győződve. Hol van Louison?»

«Sétálni ment s csak egy óra mulva jó vissza.»

«Nos tehát ezen óra alatt megoldjuk a feladatot, elkészítjük a remekművet, azután együtt elköltjük a pulykát s megtartjuk a kézfogót!»

Mind a hárman a konyhába mentek, hol Lully azonnal fehér kötényt kötött maga elé s azután elkezdett a pulykával, a szarvasgombával s az egyéb hozzávalókkal szorgalmasan dolgozni. Ilyesmiben nyilván még egykori kukta pályája idejéből nagy ügyességgel bírt. Hatalmas tüzet csináltatott s a mellett sütötte a szarvasgombás pulykát különösen művészi módon. Egy óra mulva kijelenté, hogy a mű kitünően sikerült.

E pillanatban tért Louison vissza s nagyon meg volt lepetve, midőn Hippolytot ott találta, ki örvendezve sugá neki, hogy nem sokára minden a legjobbra fog fordulni.

A pulykát föltálalták s mindnyájan, kik ezen komoly dolognál érdekelve voltak, részt vettek a lakomában. Valódi ítészi izléssel vizsgálta a zeneszerző és az öreg vendéglős a kísérlet eredményét. A Rossignol arca a meglepődéstől a tele hold nevető képéhez hasonlított. Most már tény, hogy a Vatel drága titka nem veszett el, a maestro a feladatot fényesen megoldotta.

«Louison, mondá Rossignol meghatottan és gyöngéden, jer ide baloldalomra, és ön Hippolyt ur, jöjjön ide jobb oldalomra!»

A fiatalok azonnal teljesíték az atya kívánságát.

«Kedves gyermekeim, folytatá az öreg vendéglős, miután oly nagyon szeretitek egymást, Hippolyt ur pedig oly fontos papírok birtokában van s ezután félig a nemes szakácsművészetnek akarja magát szentelni, atyai beleegyezésemet adom egybekeléstekhez. Öleljétek meg egymást!»

«Én pedig áldásomat adom ezen örvendetes eseményre! kiálta fel Lully lelkesedéssel. Nagy Vatel, megboldogult szellem, tekints le ezen boldog párra! Mi kik itt együtt vagyunk, hogy a te lángeszednek egy pompás emlékét elfogyaszszuk, evés közben szeretetteljes tisztelettel gondolunk reád!»

A pulykát ezután teljesen elköltötték. Még csak annyit említünk meg, hogy Louison és Hippolyt igen boldog házaspár lett s egész életökben szeretettel s hálával emlékeztek vissza mindig az öreg eredeti Lullyra, midőn ő már régen ott pihent a temetőben.

Fordította: N. B.

A l e c z k e.

— Elbeszélés. —

— Ez ő! ez Tamás! kiálta föl Alakiné asszony, midőn az ablakon át az utcán egy utast pillantott meg egy hordár kíséretében, ki podgyászat vitte.

Az ajtóhoz sietett s épen abban a pillanatban nyitotta ki, midőn a kapitány a csegenyüti gombjához nyult, hogy megrántsa.

Alakiné karjaiba szorítá az öreg kapitányt s örömeben, hogy újra viszont láthatja, sirt és nevetett.

Tíz év óta nem látta bátyját s így nem esoda, hogy bizonyos nyugtalansággal kereste vonásain a változásokat. Homloka egy kissé megráncozott, haja könnyedén megszőrkült; de egészben véve, nem változott, még mindig a régi erőteljes férfi volt. Szemei fénylőtek, ajkain örökös mosoly ült, egész tekintetén nyílt derűtség tükröződött. Elég volt őt látni, hogy az ember iránta azonnal önkénytelen baráti érzellemmel viseltessék. Arca azok közé tartozott, melyeket, mint a téli nap sugarait, a kellemes érzés és az öröm érzelmével fogadunk.

A mi Alakiné asszonyt illeti, rajta ezen tíz év sulya sokkal jobban meglátszott. Az özvegység szomorúságai s az anyaság gondjai elhervasztották a második virágot, mely némely nők őszi napjait meg szokta szépitni. Hasztalanul kereste volna arcán az ember a szépség mulékony vonásait, mely egykor hódított és diadalmaskodott. Az élet megpróbáltatásai folytán inkább megvényt s megszűnt nő lenni, hogy annál teljesebb mértékben anya legyen.

Az oly sokáig halogatott s oly sokáig várt visszatérés első érzelmi kitérései után Alakiné asszony, ki bátyját a számára készen tartott szobába vezette, magára a karta őt hagyni, hogy uti fáradalmait kissé kipihenje; a kapitány azonban kérdezősködött nővére fia után, s az anya, önkénytelenül ott maradva leült, hogy feleljen neki.

Ez egy kis magyarázatot igényel, mely kényszerít, hogy pillanatnyira félbeszakítsuk elbeszélésünket s visszapillantást vessünk a multra.

Férjét elvesztvén, kit hirtelen halál ragadott el tőle, s egy nevetlen gyermekkel egyedül maradván, Alakiné asszony minden reményét ezen gyermekbe fektet. Anyai kötelmeinek teljesítésében találván egyedüli megengedett vigaszt a veszteségért, melyet mint nő férje halála által szenvedett, elhatározta magában, hogy fiától pillanatnyira sem fog megválni s egész életét neki fogja szentelni. A női szivekben van egy természetes hajlam, mely minden vágyaikban nyilatkozik, s a szélsőségekre viszi őket. Fiatal lányok álmodoznak annak lehetlen érdemeiről, ki egykor nevét fogja nekik adni; fiatal anyák előre fölruházzák gyermekeiket mindazon tökélyekkel, melyeket a mesék a tündérek gyermekeinek tulajdonítanak. Alakiné asszony nem volt bőlebb mint mások: elhatározta, hogy fia, Gyula, azon kiváló férfiak között fog helyet foglalni, kik a tömegben itt-ott elszórtan vannak, mint a csillagok az égboltozaton; és hogy annál biztosabban érje el ezen eredményt, minden tettének és minden gondolatának czélját a gyermek képezte. Gyula, anyja összes érzelmeinek központjává levén, megszokta látni, hogy minden dolog úgy lett intézve, hogy az neki hasznára vagy örömére legyen. Minden, mi az özvegyet környezé, az ő rendelkezésére állott: a tisztelet és a barátság, mely az anyát illeté, a fiu iránti előzékenységben vagy gyöngédségben olvadt föl. Mint gazdag örökös minden oldalról szívesen látva, megszokta az élet legdrágább jótéteményeit közönséges kedvezményeknek tekinteni. Vak szeretetében Alakiné asszony megelőzte őt mindenben, eltett lába alól minden követ, melyben megbotolhatott volna, letörte kezével a töviseket, melyek őt megsérthették volna, hidat csinált számára magából, mely őt az örvényeken átvezesse; s a fiatal ember, ki nem vette észre a szokássá vált odaadást, folytatta utját a nélkül, hogy sejtette volna azt, a mit érte tettek annak megkönnyítésére.

Anyja a Gondviselés szerepét akarta játszani, s hála helyett figyelmetlenség és feledés lett érte jutalma.

Fájdalmasan kezdé ezt érezni, de nem merte másoknak megvallani. A gyermek becsülete egyszersmint az anya becsülete. Hogyan vádolja Gyulát jellemhibákért, melyekről azt mondhatták volna az emberek, hogy hálátlanság? Senki sem tudta úgy mint ő, hogy mi rejlik ezen hibák alatt; elárulni azokat annyi lett volna, mint kitenni az ifjut az igazságtalan elítéltetésnek.

Midőn bátyja kérdezte, fiának csak jó és komoly tulajdonságait emelte ki. Boldognak érezvén magát, hogy hosszasan szólhat fia érdekében, kitünő tulajdonait önmagával is elhítelve, egészen elfeledte az utas fáradalmait, mignem ennek önkénytelen ásitása figyelmeztette rá.

— Ejnye, mily bolond vagyok, mond fölállva, hogy két éjszakai utazás és álmatlanság után még viszatartlak téged a pihenéstől; lesz elég időnk Gyuláról beszélni, miután most már nem fogsz többé itt hagyni bennünket; és mindenesetre magad fogsz felette itélhetni. Aludjál, kedves bátyám; ha fölébredtél, akkorra remélem, már a mi tanulónk is itthon lesz.

Ujra megesókolta a kapitányt, ki a mint volt, uti ruhájában ledőlt a pamlagra s nem sokára el is aludt.

Midőn fölnyitá szeméit, a nap már hanyatlóban volt s utolsó sugarai megbiborozták a szoba függőnyeit.

Az alvás által fölűdítve, de még azon kellemes kábultságba merülve, mely az ébredést szokta követni, Tamás elkezdett körültekinteni és szemügyre venni a szobát, mely neki volt szánva.

Minden élénken tanuskodott abban Alakiné asszony figyelmes gyöngédségéről. A butorok egykor atyjok szobáját díszítették s az öreg kapitánynak emlékezetébe látszottak idézni gyermekkorát. Egy könyvszekrényben voltak elhelyezve a könyvek, melyeket egykor összegyűjtött; a falakon függő térképek eléje tüntették a tengereket, melyeket bejárt; egy kis hajó, gyermekkori munkája s az ő tengerészi hivatásának ékesszóló bizonyítványa, lógott a szoba menyezeteről; végre még a pámlag felett is a falon különféle ritka fegyverek voltak elhelyezve, melyeket utazása közben gyűjtögetett s régebben Alaki sógorának küldött.

A mint így vizsgálgatva egyenkint a berendezés mindezen részleteit, melyek oly nagy mérvben tanúsíták nővérenek gondos és figyelemteljes szeretetét, a szomszéd szobából áthallatszott ez utóbbinak hangja, félbe szakítva egy fiatalabb és erősebb hang által, melyben Tamás könnyen fölismerte unokaöcsését.

Az anya megjegyzéseket látszott tenni fiának, melyekre ez oly egyén hevességével felelt, ki a vele beszélővel szemben a megszokás folytán igényt tart a kedvezésekre és türelemre.

— Nem megyek! ismétlé a fiu makaes hangon, mely nagyon közönséges dolog azon gyermekeknél, kiket az anyai türelem elrontott.

— Gondold meg, Gyula, felele Alakiné asszony szeretetteljesen, hogy Teréz kisasszony számít reád, hogy elkíséred őt ezen estélyre. Ha nagybátyád nem érkezett volna meg, akkor megkíméltelek volna ezen fáradságtól; de őt csak nem hagyhatom magára mindjárt az első napon.

— Igen! de én is akarom őt látni, mond Gyula indulatosan; Teréz kisasszony menjen oda az ő unokaöcsésével.

— Jól tudod, hogy ő távol van.

— Akkor tehát Teréz kisasszony maradjon otthon.

— Ez mégis sok töled, Gyula. Nem tudod, hogy ennek a derék lánynak egyedüli mulatsága a whist-játék s hogy az ő korában ily megszokás azonos a szükséggel?

— Mit bánom én? mond a fiu duzzogva; kötelezettje vagyok-e én Teréz kisasszonynak?

— De én le vagyok neki kötelezve, felele élénken Alakiné asszony; ő tanított arra a kevésre a mit tudok; tanácsaival s bátorításaival segített engem minden nehéz körülményben; őt úgy kell tekintenem, mint néném, majdnem mint anyámat. Te ezt jól tudod, Gyula, s neked támogatnod kell engem adósságom lerovásában.

— Mondd, hogy örömet találsz benne, ha kötelességeket teremthetsz magadnak, válaszola a fiu; a nők rögeszméje, hogy nyakukba szolgálai terheket vesznek s lábaikra láncokat veretnek, melyeket mások segélye nélkül nem bírnak hordani.

— Te elfeleded, fiam, hogy a legnehezebbeket nem Teréz kisasszony rakta rám! mond a megsértett anya.

— Akkor tehát én, nemde? kiálta föl bosszusan Gyula.

— Kényszerítesz arra, hogy figyelmeztesselek, miszerint egyetlen kötelesség sem tetszett nekem nehéznek, midőn a te érdekeidről volt szó.

— És hogy ezt jobban bizonyíthatd, szememre veted a mit értem tettél.

— Gyula! szakítá őt félbe Alakiné asszony fölindulással, a mit mondasz sem nem igazságos, sem nem észszerű.

— Ugy hát ne beszéljünk erről többet! felele Gyula s készült kimenni.

— Elmégysz Teréz kisasszonynyal?

— Nem.

— Ne feledd, hogy ezt követelem, akarom tőled.

— Nem megyek! kiálta föl a tanuló szenvedélyes makacssággal.

S e szavak után fölrántván a terem ajtaját, kiment s danolva sietett föl a lépcsőn, daczolva Alakiné asszonynak haragjával.

Az anya egész testében reszketve leült s Tamás a kuleslyukon áttekintve a szomszéd szobába, látta, hogy a szegény nő sírt.

(Vége köv.)

Egy négy ellen.

— Indus mese. —

Egy böles, egy saiid (pap), egy katona és egy banyan (kereskedő) egykor egy kertbe mentek s gyümölcsöt szedtek, hogy megegyék. E közben nem egy gyümölcsöt vágtak le, melyet csupán megízleltek s azután eldobták. A kertész rajta kapta őket; minthogy azonban ő egyedül volt, nem akart négyökkel kikötni, mert félnie kellett, hogy a túlerő elnyomja. A böleshöz fordult tehát és így szólt: «Üdvöz légy, nemes ur! Mint böles, te vagy a vallás oszlopa, azon férfiu, ki az eltévedteket és elveszetteket az igazi ösvényre visszavezérel. Tisztelem és nagyrabecsülöm ezen saiyidot. A katona iránt is igen nagy tisztelettel viseltetem. Ha oly férfiak, mint ő és te, kertembe jönnek, ez nekem áldást és szerencsét hoz. De mit akar itt ez a kereskedő? Minő jognál fogva rabolja meg atyám örökségét? Nem tudom elképzelni, hogy minő ürügyet hozhatna föl erre?» Ezeket mondván, a kertész a kereskedőt megragadta, megkötözte kezeit és lábait, s egy szögletbe dobta őt.

Azután a katonához ment, ki ittas volt, s így szólt: «Két társad tiszteletre méltó férfiu: tekintsék mindketten kertemet mint sajátjokat, habár én az adót érte megfizetem; de ki ad neked jogot, hogy lopj itten?» Ezzel megfogta őt, megkötözte s mint az elsőt szintén félrelökte.

Ekkor a böleshöz fordult: «Az egész világ tisztelettel viseltetik a saiyidok iránt, én is tisztelem őket teljes szivemből: de te, ki kérkedel tudományoddal, nem tudod-e, hogy bűn megrabolni egy kert, mely nem sajátod? Mire való akkor a te bölcseséged? Épen úgy vagy vele mint a számár a könyvekkel.» E szavakra megragadta őt szakállánál s kezeit lábait összekötözte.

Midőn végre az egyetlen saiid volt még csak szabad, így szólt hozzá a kertész: «Hallod-e, te saiid akarsz lenni, de ki ruházhatott fel ily gazembert mint te ezen méltósággal? A próféta semmi esetre sem engedte

meg neked, hogy mások tulajdonával rendelkezél. Miért raboltál meg engem?»

A kertész e szavaknál a saiyid kezeit hátrakötötte s a négy embert fogva tartotta, míg az elfogyasztott gyümölcs árát meg nem térítették.

«Ha az ostáblajátéknál a koczkákat egymástól elválasztjuk, el fognak veszni.»

T Á R C Z A.

Budapest multjából.

Az Ó-Buda melletti Kis-Czell története.

Némethy Lajostól.

(Folyt.)

III.

Ezen csekély eltérés után siessünk ismét vissza a zsámbéki grófi lakba, Miklós gróf és Teodor atyához.

Midőn Teodor atya a grófnak őszinte hajlamairól meggyőződött, fokozódott irányában bizodalma és bátorkodott őt a további teendőket illetően kérdezni, kivált, hogy az özvegy grófné szándékának valószínűsítését előmozdíthatná. Mire a gróf ezen utasítást adta neki: «Kisértse meg atyáságod ezen ügyet tudatni Ujvári Róza özvegy bárónővel, szül. Sigrái baronesseval. — Ez nem csak az egész grófi ház kormányát bírta kezeiben, de az özvegy grófné teljes bizalmát is a legnagyobb mértékben élvezte. Ettől, mondá a gróf, tudja meg, mily szándékai és vonzalmái vannak a rend iránt; mert a mint ő vélekedik, úgy vélekedik ő excellentiája is. Ha nem mutatna a báróné rokonszenvet ügye iránt, ügyekezék őt mindenestre megnyerni.» — «Méltóságos gróf! Ha a báróné kérdezné tőlem, hogy kitől hallám ezeket, szabad lesz-e akkor méltóságodat megneveznem?» — «Csak nevezzen meg bátran atyáságod, mondja, hogy tőlem hallotta. Sőt én magam is alkalmas időben, ha az ügyszó hozzájárulhatok, nem fogom elmulasztani.» Teodor atya ezekért hálás köszönetet rebegeve, rendjét és magát a gróf kegyelmeibe ajánlva, eltávozott.

Ó-Buda felé visszatérteben a felköltött boldog remény, a szinte felébresztett aggodalommal felváltva foglalkoztatták elméjét. Majd biztos talajon, kényelmes utakon képzelte magát, majd pedig ingoványok, sőt tengeri örvények között. Ily kedélyhullámzás között érkezett meg Ó-Budára. Ott a gyűjtést ohajtá előbb bevégezni, mintsem a bárónővel beszéljen, mert az igen eszelős és különcz nőnek mondatott. Sőt e végből már a hazafelé indulásra is felkészült, az ügyet ezen állapotban hagyni kívánván. Azonban a remény megnyugtató érzelve kedélyében ismét erőt vett az aggodalmon, és elhatározta magát a bárónét felkeresni, hogy kedélye súlyán enyhítsen. Bebozsátást nyerve, bevezetésül indifferens tárgyakról beszélgetett, mindinkább közeledve kedvencz eszméjéhez, a czelli szűz Mária kis kápolnája ügyéhez. El kápolnáról a legszebbeket elmondva, boldognak hirdeté magát, hogy szerencsés lehetett már néhány-szor abban misézhetni, és kiemelé, mennyire előnyös volna a bold. Szűz iránti tisztelet fokozására, ha a kápolna valamely szerzetes rend által kezeltetnék. Ekkor, mint említők, e kápolna Barvick Ignác ó-budai kiváltságos plébános gondozása alá tartozott.

Látván Teodor atya, hogy beszélgetését a báróné figyelemre méltatja, sőt kedvesen fogadja, bátorságot vőn magának, hogy a

szavakat, melyeket már régóta keblében őrzött, elmondja előtte. «Méltóságos asszony! a vele született kegyelemmel kedvezzen nekem, megengedve, hogy keblemet bizalommal feltárjam, és legbőleőbb anyai tanácsát kiesdekelhessem. Megvallom ugyan előre, hogy nem vagyok e czélból küldetve, mert én most is úgy mint az előbbeni években, csak a gyűjtésre lettem kiküldve, de mind e mellett, szerzetemnek fia lévén, habár méltatlanul, kötelességemnek ismerem anyámnak, a szerzetnek, javát és előnyét előmozdítan. Az idén, valamint már a mult évben is megértém Zichy Miklós gróf ő méltóságától, miszerint anyja, ő exellentiaja a grófné, a mi sz. rendünk iránt kiváló hajlandósággal viseltetik, sőt szándéka is volna e sz. rendet Ó-Budára bevezetni, nem egyszer nyilvánítván ohajtát, hogy számunkra valamely alapítványt kívánna létesíteni. E végből most méltóságodnak bőles tanácsát és anyai kegyeit bátorodom bizalommal kiesdekelni az iránt, hogy mi lenne teendő.» Mire a báróné így felelt:

«Nagyontisztelendő atya! Soha sem hallám az excellentiás asszonytól, hogy szándéka volna, atyáságtok rendét megalapítani, sőt nem is létezik azon helyzetben, hogy valamely alapítványt megtenni képes volna.»

Ekkor már Teodor atya minden reményét veszítve látta, azonban mégis a horgony lánccának utolsó szemét megragadva így szól: «Mélt. asszony! Midőn az alapítóról van szó, nem úgy értendő az, mintha ő exctiájának arra kellene köteleznie magát, hogy a zárdát és templomot alából felépítse és gazdag alapítványt tegyen ezek fentartására. Kevéssel is meg volnánk elégedve, csak csekély alapítványt tegyen ő excellentiája, és az építkezéshez valamely segédkezést nyújtson és talán a czelli kápolnát nekünk adományozná, a melyhez a nép nagy bizalommal seregel. A többi iránt majd mi fáradoznánk, bizva az Isten jóságában, és a Boldogságos Szűz segítő közbenjárásában, valamint a jó emberek segédkezésében, mint ez már más rendházak megállapításánál megtörtént.»

Rövid elmélkedés után a báróné, kegytől sugárzó arcczal felkiált: «Atyáságodat az Isten küldte ide! Legyen atyáságod nyugodt kedélyében és helyezze egész bizalmát szilárdan az Istenben, én magamra vállalom az egész ügyet, és a mennyire benne ő excellentiája előtt eljárhatok, meg lehet győződve, hogy részemről minden meg fog történni. Az ügyet eléje terjesztem, szándékait kitudandom, és atyáságoddal közlendem. Egyelőre azonban mindez a hallgatás titka alatt maradjon.» Teodor atya örömtelt szívvel hálákat adva, nevét a bárónétől felszólítva a további levelezés végett feljegyezve neki átnyújtá, és ügyét valamint magát kegyeibe ajánlva s távozék.

Örvendezve ez eddigi jó siker felett Teodor atya hazasietett komáromi rendházába. Itt tartózkodása tizedik napján levelet kap Ujváry bárónőtől, ki sajátkezű iratával tudatja vele, hogy az ügyet ő excellentiájának elmondta és a legjobb eredményeket teheti kilátásba, egyszersmind további közreműködéséről is biztosítja, mondván: «Addig kell a vasat vernünk míg az izzó.» Egyelőre pedig tanácsolja Teodor atyának, hogy az egész ügyet terjessze elé főnökeinek és véleményeket kérje ki.

Ezen levélre Teodor atya a megillető tisztelettel felelt, mindazáltal az ügyet egyelőre főnökeivel nem tudatta, biztosabb adatok beszerzése reményében, melyek valóban a báróné második levelében érkeztek, ezt csakhamar egy harmadik is követte, melyben a grófné határozott szándékát tudatta és ez iránti körülményesebb megbeszélés végett egyszersmind felszólítja őt, hogy Budára hozzá és az excellentiás asszonyhoz lejönné.

Ezen utolsó levél után Teodor atya az egész ügyet főnökeivel megismertette, annál is inkább, mert Budára való utazása

lett kívánatos. Az eddigi események lefolyását, névleg Zichy Miklós gróffal való találkozását Zsámbékon, mindazt mit tőle hallott, a mit a bárónéval beszélt, bőven leírta, levele mellé pedig nagyobb hitel végett a báróné három levelét csatolta és az egész küldeményt sz. Ágostonról nevezett Venczel atyához menesztette, ki akkor (1737.) egyetemes definitor és sz. Ignác-ról nevezett Ambrus főnöknek titkára volt, részint mivel vele közelebről ismeretes volt, részint pedig azért, mivel hosszú levele által főnököt igénybe venni nem akarta, és egyuttal kérte, hogy gróf Zichy Péter özvegye született Bercsényi Zsuzsanna, az özvegy exell. grófné valamint fia Zichy Miklós és ennek neje, Ujvári báróné számára a «filiantia» megtisztelő okmányok kiállíttassanak.

Venczel atya s főnöki titkár gyorsan járt el ügyében, mert csak hamar kapott tőle Teodor atya levelet, melyben a rendfőnöktől Budára való utazásra engedelem és ottani mihez tartására nézve utasítások valának. Teodor 1737. év december 19-én Budára megérkezett és ott Ujvári bárónénál tisztelgett, ki őt az excellentiás grófnőhöz bevezette. Ez azonnal az alapításról kezdett beszélni, kérdezvén, hogy mi kívánatnék a rendnek Ó-Budán való megalapításához. Teodor a főnökeiktől nyert utasítás szerint adta a feleletet. A grófné felszólította őt, hogy a bekövetkező 1738 év első napjaiban igen ohajtana magával a rendfőnökkel itt Budán találkozni.

Lakását ekkor is, úgy miat eddig Sonleithner tisztos polgárnál nyerte, azonban ebédre mind a három napon át, meddig Budán tartózkodott, az özvegy grófné asztalánál a legszivesebben látott vendég volt. A grófné utavalóul négy arannyal is megajándékozta.

Visszaérkezve Komáromba, utazásának eredményét azonnal tudatta főnökével, valamint azt is, hogy az excellentiás aszszony a főnökkel magával személyesen ohajtana a tárgyalásokat megkezdeni. E végből Ambrus atya titkárával Venczel atyával december utolsó napján Komáromba megérkezett, honnan vizkereszt után Budára valának utazandók. Azonban ekkor váratlanul levél érkezik Ujvári bárónótól, melyben jelenti, hogy a főnök ne fáradjon Budára, és írja: «A gonosz szellem ezen szent cselekedetet és ő exctiája jámbor szándokát megakadályozni akarja, mert oly esemény jött közbe, melyet tollra bízni nem lehet, hanem szóval akarná elmondani.» Ez okból Teodor atya haladéknélkül Budára utnak indított, magával vivén a díszesen kiállított «filiantia» okleveleket. Visszaérkezését a főnök Komáromban ohajtá bevárni.

Teodor atya január 5-én Budára megérkezett, a hol valamint a bárónétól, úgy a grófnétől is is megtudta a felmerült akadály mibenlétét. Mindketten kijelentették, hogy az alapítvány most nem történhetnék, mert az uradalom tulajdonjoga körüli tárgyalások most fognak történni az özvegy grófné és mostoha fia * Zichy Ferencz vágujhelyi prépost között, ki az ó-budai

* Könnyebb áttekintés végett ide mellékelem a Zichy grófi család ezen ágának származási táblázatát.

István	
szül. ?	† 1700. máj. 4.
győri parancsnok.	
neje: pribéri báró Melith Mária.	
László	négy leány és Péter
szül. † 1703. márcz. 15.	szül. 1674. † 1726. jan. 25.
alezredes	főispán, septemvir
	2-ik neje: Bercsényi Zsuzsanna.
	szül. 1691. márcz. 17. férjhez: 1707.
1-ső neje: Drugeth Klára	† 1745. okt. 2.

jószágokat magának megszerezni ohajtana, és előbb sem valamely telket adományozni, sem pedig borban és gabonában örök időkre kötelezettséget elvállalni nem lehetne, míg az uradalom birtoka iránt a kellő bizonyosságot nem szerezhetette meg magának. Ezen szavak Teodor atyát igen lesujtani látszottak, de az Istenben helyezett szilárd reménnyel így szólott a grófnőhöz: «Nagyméltóságú grófné! Alig hiszem, hogy e jámbor szándoka valaha létrejöhetne, mert a peres ügyek rendesen felette hosszú ideig tartanak, előre látni. Mert ha egyáltalán lesz valami a jószágok megváltásából, még kitudja, mikor fog az foganatba vétetni, mindaddig pedig alkalmas az idő arra, hogy excellentiád jámbor szándékát létesíthesse. Mig ugyanis excellentiád jószágainak háborítlan birtokában van, addig szabadon rendelkezhet, és ki tudhatja, hátha e jószágok excellentiád kezeiből máséba kerülnek, ezen jámbor szándokát foghatná-e valaha létesíthetni; azért ezen mostani legalkalmasb időt kár volna fel nem használni.» Erre mind a grófné, mind pedig a báróné megígérék, hogy azon lesznek, miszerént szándékukat a legcélszerűbben teljesíthessék.

Teodor atya ez alkalommal Budáról kisietett Zsámbékra, hogy Miklós grófnak és nejének a «filiantia»-okmányokat kézbesítse. A grófi házaspár az okmányokat igen szívesen fogadta és hálája jeléül két darab igen nagy aranyat akart ajándékba adni, melyek mindegyike 50 frtot ért, azonban azokat Teodor atya el nem fogadta, de a rendház megalapításában való kegyes pártfogásért esdekelt, a mi meg is ígértetett neki, azután Zsámbékról Budára, onnan pedig Komáromba sietett.

Midőn Komáromba megérkezett, a rendfőnököt titkárával még ott találta, ezeknek utazása eredményeit elmondta. Már most várva várták azon napot, midőn a bárónétól valamely hír jön, ki minden lényeges fordulatát az ügynek megírni ígérte. Ez alatt a főnök kíséreléssel, nem várván egyhamar az ügy lefolyását, sőt annak meghiusulása eszméjével is megbarátkozva, Pozsonyba visszament. Megengedé azonban Teodor atyának, hogy valahányszor a grófné kívánna, vagy ő maga szükségesnek találná, Budára mehessen és ez ügyben belátása szerént eljárhasson.

Február havában kelt fel ama boldog nap, a melyen Teodor atya a sok epedő várás után a bárónétól levelet kapott, melyben tudtára adatik neki, hogy a nehézségek legnagyobb része legyőzetett, és az ő megjelenése Budán kívánatos volna. Teodor atya ezen alkalommal oly szerencsésen működhetett, hogy ügyessége által kieszközlé az alapítványi okmányok legközelebb történendő kiállítását, a mi végett megbízott, hogy e célból a rend főnökét is meghívja.

(Folyt. köv.)

RÖVID HIREK.

* **Legfelsőbb adományok.** A király ő Felsege a budapest-tabáni kisdédöv egyletnek 60 forintot adományozott magán-pénztárából.

* **Az országgyűlés** üdvözlő küldöttséggel fogja szerencse-kívánatait Rudolf trónörökös ő fensége eljegyzése alkalmából a király ő Felsegének tolmácsolni. A küldöttséget a két ház elnökei fogják vezetni s az üdvözlő beszédet az országgyűlés nevében

Ferencz.	László és 2 leány
szül. 1701.	
† 1783. jun. 8.	
győri püspök	

Miklós és két leány
szül. 1710. † 1758. febr. 15.
neje: karacs-berényi gróf
Berényi Erzsébet
szül. 1713. férjh.: 1734. május 10.
† 1795. jan. 2.

Simor János bibornok hercegprimás ő eminentiája fogja a Felsőszéchenyi intéznie.

* **Ipolyi Arnold** besztercebányai püspök ur ő excját székvárosa egyhangulag diszpolgárává választotta.

* **Schlauch Lőrincz** szathmári püspök ur ő méltósága Kökényesd községnek iskolaépítésre 500 forintot adományozott.

* **Gróf Széchenyi Pál** háromezer forintos alapítványt tett, hogy annak kamataiból egy-egy nagy-atádi árvát neveltessenek az istvántelki gazdaképző intézetben.

* **A képzőművészeti társaság** f. hó 14-ikén vasárnap tartotta ez évi közgyűlését. Ipolyi Arnold besztercebányai püspök s társulati elnök ur ő excja főnkelt szellemű, hosszabb s fényes beszéddel nyitotta meg az ülést. Beszédében behatóan esetelte a társulat helyzetét s fontos indítványokat tett a társulat ügyeinek, valamint a képzőművészetek hathatós felkarolásának érdekében. Kívánatosnak mondja mindenekelőtt, hogy az egylet bérházát, melyben a zeneakadémia van, az állam vegye át, hogy az ebbe fektetett tőkék kamatai rendeltetésökre fordíthatassanak. A társulat tagjainak száma mindössze kilencszáz s a tagdíjak nem fedezik a rendes kiadásokat. A tagok szaporítására kell tehát törekedni. Még a szegény Galicziában is a krakói műegyletnek ötezernél több tagja van, ennek pedig oka az, hogy az egylet a lengyel jeles festők műveit adja tagjainak műlapok gyanánt. A nagytudományu püspök ezen irányban pozitív javaslatokat tesz s bár a bécsi műsokszorozó egylettel kötött szerződés csak három év múlva engedi a reformok valóstítását, készülni ezekre már most kell. A nagy hatást keltett beszéd után gr. Zichy Jenő a székesfehérvári kiállítás jövedelméből hatezer forint alapítványt ajánlott fel a társulatnak. A közgyűlés helyesléssel fogadta az indítványokat s azok megvalósítását a választmányra bizta. A titkári jelentésből kiemeljük, miszerént képvásárlások a mult évben 20,719 frt erejéig történtek. A költségvetés helybenhagyatott, s a bevétel 46,500 frtban, a kiadás 34,500 frtban lett előirányozva.

* **Érdekes középkori urmutató.** Ipolyi Arnold ő excellentiája magángyűjteménye számára egy igen érdekes középkori urmutatót (monstrantia) vásárolt meg helybeli régiségáru-saink egyikének közvetítésével bold. Lichnovszky Róbert olmtzi kanonok műgyűjteményéből. A bronzból készült egyházi edény mintegy átmenetet képez a toronytetős ciboriumumból a monstrantiába; a mennyeiben kehelyidomu és áttört oldalfalain átlátni a kis holdacska (lunula), a nélkül, hogy — mint ez a monstrantiáknál egyáltalán szokás — valaha üvegelve lett volna, de sőt a lunula is oly kicsiny, hogy csak egy particula férhetett meg benne. Az edény szárán levő zománczozás olasz művész kezeire vall. Birjuk ő excellentiája szives ígérteit, hogy ezen nagyérdékü urmutatót szakszerű leírás kíséretében rajzban is bemutatathatjuk lapunk t. olvasóinak. (Egyházművészeti lap.)

* **Az erdélyi r. kath. irodalmi társulat** f. hó 31-ikén reggeli 9 órakor fogja tartani Gyulafehérvárott második rendes közgyűlését. A gyűlés programja: 1. Ünneplés isteni tisztelet. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. Titkári jelentés. 4. A pénztár számadásának bemutatása, megvizsgálása és a felmentvény adása. 5. Az alapszabályok 31. § értelmében a tisztujítás egy évi időtartamra. 6. Esetleg teendő indítványok tárgyalása. — Megjegyzendő, hogy az önálló indítványok a gyűlés megnyitása előtt 24 órával az elnökségnél írásban benyújtandók.

* **Uj magyar codexet** fedeztek fel Győrött, mely az eddigi vizsgálódások szerént igen érdekes irodalmi lelet. Ezen eddig ismeretlen codex huszonöt negyedréttü papirlelvélből áll s Csemez József ur birtokában van. A nemzeti muzeum igazgatósága Csontos János muzeumi segédört azonnal kiküldte a codex megvizsgálására, ki constatálta, hogy a győri codex kiegészítő része a hiányos Jordánszky-codexnek. A győriben majdnem mind megvan, a mi a Jordánszky-féléből hiányzik, s e kettőből és az esztergomi káptalan birtokában levőkből majdnem teljesen helyreállítani lehetne a codexet, mely az 1516—1519 közti időből való.

* **Halálozások.** Nagyné-Benza Ida a nemzeti színház nagyhirü drámai énekesnöje hosszas betegeskedés után szívbajban meghalt. —

* **Bécsben** a király ő Felsege f. hó 10-ikén délelött fogadta a legfőbb udvari méltóságokat, kik szerencsekivánataikat fejezték ki a trónörökös eljegyzése alkalmából. — **Erzsébet** királyné ő Felsege f. hó 12-ikén délután külföldi utjából külön udvari vonaton Bécsbe visszaérkezett. — **Würth Ágost** tábornagy Bécsben meghalt 56 éves korában. — **A szent István-rend** jegyzőjévé az elhunyt Prinitzer István helyére Pápay István udvari tanácsos neveztetett ki. — **Prágában** a hradsini Albert-kápolna romjainak eltakarítása közben megtalálták sz. Adalbert tetemeit.

* **Modenában** a kapuczinus templommal szomszédos egyik házban megtalálták az Este-hercegek régi sirboltját; nyolcz Este-családbeli fejedelem hamvai pihennek ott az 1658—1753 közti időből. — **Casagrande Márk** jeles olasz szobrász, ki az egri székesegyház összes szoborműveit is készíté, két évi betegség után a valmarinói Cisonban meghalt. — **A jézus-társasági rend** a Sahara egyik oázisán collegiumot állított föl s onnan kísérli meg a négermek megtérítését. Remélik hogy a középafrikai néger fejedelmek is oda fogják küldeni fiaikat nevelés végett.

IRODALOM.

— **Szabadelvőség, szabadság és vallás** vagy; mi az oka az állam és egyház közti viszálynak. Pályanyertes mű. Irta Sullay István, a «Szabadság, Egyenlőség, Testvériség» szerzője. II. kiadás. Miskolcz, Forster Rezső könyvnyomdája. 1880. 8-rét 334 lap. Ára 2 frt; finom dupla velinpapiroson 3 frt o. é.

E mű 2-ik kiadása elég szép tanujele korszerűségének és sikerült voltának. Sullay István ur tolla avatott a társadalmi kérdések fejtegetésére és kellő bevilágítására. A kik működésének egyik derék gyümölesével megismerkedni ohajtának, melegen ajánljuk e művet figyelmökbe. Csupán a nyomdai kiadásra van megjegyzésünk. Igen kár a vidéki nyomdákhöz fordulni ily nagyobb szabásu kiadványokkal, melyek azok erejét jobbara tulhaladják. Ugy vagyunk e művel is. Az elavult, kopott betűk s a rossz nyomdafesték lehetőleg gátolják az olvasót a mű élvezetében. Csak arra vagyunk kíváncsiak, mily képet nyújtanak e kopott betűkből álló columnák finom dupla velin papiroson?

— A „Magyar Lexikon”-ból megjelent a 48. és 49. füzet. Az elsőnek tartalma Crabbe—Csehország cikksorozat, az utóbbié Csehország—Czermák. A 48. füzethez physikai készülékeket, a 49-ikhez pedig vasuti felszereléseket ábrázoló rajzok vannak mellékelve.

Kiadja a **Szent-István-Társulat** (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Agoston Antal.**

Budapest. 1880. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)